

2 z 66, 1 z 64¹/₃ letom. Rojenih bilo je pri nas 79 in med temi 52 moškega spola, med umrliimi bilo je pa le 27 moških in 44 žensk, tako, da ako bi vselej bila taka razmera, bi ženski spol prišel k večji veljavi, kakor je o moških bilo v starem času prerokovano, da se bo 7 žensk za enega moškega potegovalo.

Iz grada Lemberg pri Dobrni. (Opravila v vinogradih.) Gotovo čudno se bode marsikomu dozdevalo, da sedaj med to ostro zimo o vinogradskih opravilih govorim; pa vendar moram zagotoviti, da imam vinograd pred seboj, kjer sem začel 27. vinotoka z rigolanjem in škarpanjem, in v kojem od takrat do danes, ako le dva delavnika izvzamem, vedno po 8—12 zidarjev in 40—50 raznoterih dninarjev moškega spola dela. Prepričan sem, da si namenjen mi vprašanje staviti: kakšne lege in kakšna opravila neki morajo biti, da zamore v tako hudi zimi, ko se ti morebiti iz zapeči ne upaš, delavec od osmih predpoldnem do večne luči na prostem obstati, celo zidar kamenje za golo roko vlagati. Čudno pa resnično je, da še celo svoje prsnike odložijo, ako jih solnce pripeka. Ali dragi mi čitatelj, kmalu ti bode vse jasno. Ker sem že začel z rigolanjem, torej ti hočem tudi razložiti, kaj menim s to besedo. Ž njo hočem naznaniti tako prekapanje zemlje, vsled katerega se rodovitnejša, že gnojena, pri nas „živa zemlja“ imenovana, v poljubno globočino spravi, a nasprotna, tukaj „mrtva zemlja“ imenovana, na zgor pride. To pa se godi pri marsikterih rastlinah za tega del, da se tudi ta slednja prst lože v rodovitno spremeni, pri vinogradih pa za tega del, ker le tisti trs kaj velja, ki ima najmanje 1' globoko svoje glavne korenine, koje se navadno ne posuše in tudi ne zmrznejo. Toraj v globočini do 4' potrebuje trsove rodovitno zemljo, na vrhu bi mu bila le kvar, ker bi pospeševala samo gornje korenine, ktere se itak pri prvi kopi odrezati morajo, razven tega bi le preveč trava rastla, katera razvijanje in zorenje grozdja zadržuje. Več razložim prihodnjič.

Dav. Zdolšek,
oskrbnik.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cela kopica novih predlogov in načrtov pala je na poslance državnega zbora. Minister poljedelstva prosi za uboge v Gališkem, Šleziji, Moravskem, Goriškem, Dalmaciji, skup 790.000 fl. Denar je namenjen nekaj za namenjen nekaj za nakup živeža, in ostali znesek za delanje in popraviljanje cest, da bodo ubožci dobili kaj zasluzka. Tudi za stradajoče Istrijance, Primorce in Goričane je nasvetovanih: 12.000 fl. za stezo v Kanalskem, 31.000 fl. za cesto v Črnicah, 8000 fl. za jegove pri Ogleji, 135.000 fl. za javne stavbe v Istriji, 55.000 fl. za nakup semena in 20.000 fl. za nakup živeža. Začasni finančni minister je predložil zopet novo postavo o urav-

navi zemljišnega davka. Naposled je prišel „lju-beznjivi“ naš Stremajer in je svoj „testament“ katoliškim mešnikom zapustivši predložil postavno zadevo „plačo katoliškej duhovščini iz religiozne zaloge“. Jedro tej postavi je; mešniki naj plačujejo sami sebe vendar tako, da bode svetna vlada in jeni minister z denarji, z dohodki, razpolagal po lastnej volji. Ako se ta postava sprejme, kar pa nikakor ni verjetno, bi se plača mešnikom pri mnogih farah slujšala, število mešnikov toraj sčasoma še bolj skrčilo. Velevažno reč bode mo posebič pojasnili čestitim bralcem. Stremajer je liberalce in zato se nismo ukanili, kateri smo v smislu liberalcev osnovano postavo gledb mešnikov pričakovali. Župnikom na Štajerskem hoče 500 fl. plače nastaviti, kaplanom 300 fl., a ob enem jim vse dohodke, katere posebič zaslužijo vračuniti. Zakaj pa tega pri uradnikih ne storijo? Zakaj pa tem dnine ali „dijet“ ne vračunijo? To bi veliko bolj zdalo! — V delegacijah je minister Haimlerle zopet hvalil zvezo Avstrije z Nemčijo. Človeku postaja skoraj hudo, ako besede ministrove primerja silnej colnini, katero je Bismark našej kupčiji v Nemško naložil in nam strahovito škoduje. Magjarski jud Falk je obžaloval, zakaj nismo namesto Bosnije pograbili Srbijo. Mu verujemo. Kajti Magjari branijo Hrvatom, Slovincem in našim Nemcem železniško zvezo z Bosnijo s Solunom ob Egejskem morji in jo hočejo silama za sebe pridobiti skoz Srbijo, da bi ves promet srednje evropsko-indijske v Budimpešto potegnili. To vidi vsak pametnjak, le naši nemški liberalci ne, ki v svojej neumnosti z Magjari vred udrihajo po Srbih. — V Budimpešti je zavolj Vrhovay-Majhenijevega dvovoja vendar prišlo do krvave rabuke, pri kateri je bila „plemenitaška kazina“ hudo razdjana in 2 človeka od razjarjenih vojakov, kakor novine poročajo, ustreljena ker so rogovileži s kamenjem zadevali vojake in oficirje. Veliko hrupa dela zopet to, da je baje minister Trefort 1,300.000 fl. si brez poročstva bil izposodil iz cerkvenega denarja „religiozne zaloge“ in dalje da je minister Szendejev zet župan Paulž 5000 fl. ukradel iz javne blagajnice in zbežal. Sploh grabljive umazanosti pretijo tudi na Ogerskem pokopati ošabno liberalno stranko in ž njo ministra Tiszaja. — Vojvoda Württemberg je odpotoval na Francosko in se bržčas ne povrne v Sarajevo.

Vnanje države. Ruski car obhaja 2. marca t. l. petindvajsetletnico svojega vladovanja in delajo po vsem velikanskem carstvo svečanostne priprave. — Nemški cesar in jegovi ministri začeli so nekoliko odjenjati od „kulturne borbe“ ker ne gledajo več tako ostro na postave katoličanom sovražne; na Badenskem mislijo se do dobra porazumiti z oskrbnikom tamošnje nadškofije, Bavarski kralj pa je baje v nevarnosti celo znoreti; nihče ne more več nobenega podpisa dobiti, tako se zapira v svoj grad „Hohenschwangau“. Belgijski freimaurerji se hudo jezijo, ker jim katoliški starši

vse otroke iz „freimaurerskih šol“ pobirajo in v katoliške dajejo; 300 državnih šol je celó praznih. — V Irlandiji trpijo prebivalci strašen glad, mnogi gladu umirajo; vladina pomoč, čeravno precej velika, je prekesno došla. V Afganistanu se Angležem zopet slaba godi, razkačeni Afgani so jim zopet zvezo z Indijo prekrbnili.

Za poduk in kratek čas.

Vransko.

Tržaška velika cesta iz Maribora nad Slov. Bistrico, Konjice, Celje, Trojano, Podpeč v Ljubljano bila je nekdanj silno živahna. Brezštevilnih težkih vozov je se po njej pomikalo noč in dan. Ob cesti stanujoči prebivalci so leto in zimo zaslužili mnogo denarjev, zlasti gostilničarjem godilo je se kaj dobro. Sedaj je to vse minulo. Južna železnica potegnula je na-se prevažanje blaga, velika tržaška cesta pa je zapuščena; le domači vozijo po njej, tujega vozača ni videti na njej; prejšnje živahno življenje, bogati promet, vsakdanji zaslužek zginil je za vselej. To vidimo po celej njenej dolgej črti, le od Celja naprej do Gomilskega je še nekaj prejšnjega življenja, ker se mnogo blaga prevaža iz mesta za potrebe velikega gornjegrajskega okraja. Od Gomilskega naprej do Vranskega in krajske meje videti je znatno manj vozačev. Vkljub temu pa ostanemo na Vranskem, da ovi trg in jegov okraj svojim bralcem nekoliko popišemo.

Vransko je še le nekoliko let trg. Šteje 108 hiš in 586 prebivalcev. V trgu je c. k. okrajna sodnija, pošta, c. k. notar, žandarmarijska štacija, vrčnik, okrajni zastop, podružnica kmetijske družbe štajerske in farna cerkev sv. Mihaela na Vranskem. Cela župnija ima 5 srenj: Vransko, Ločič, Prekop, sv. Jeronim in Tešovo z 2810 prebivalci. Podružnic je 6. Šola je dvorazredna. Sejmi obhajajo se 4. namreč 3. marca, sredo po belej nedelji, 29. septembra in 15. novembra. Večjidel so sejmovi dobro obiskovani. S trgom združeni ste 2 okoliščni srenji Ločič in Prekop, kar pa okoličanom ni po vsem povoljno in so marsikateri uže zglasili se za to, da bi se zopet razdružile, h čemur je pa treba dovoljenja od strani deželnega zbora štajerskega; vse tri srenje skup merijo 3878 oralov [2229 hektar], štejejo 273 hiš in 1597 duš.

Po trgu dobil je tudi celi okraj svoje ime, da ga nazivljajo: vranski okraj. Meri svojih 32.191 oralov [18.567 hektar] ter zapopada Volskin dol in nekaj Savinjske široke doline. Visoke planine stojijo mu le na severo-zapadnih in južnih mejah in toraj imajo prebivalci milejše podnebje nego oni v gornjegrajskem okraji. Vetrovi vlečejo zvečinoma iz južno-zapadne proti severo-izhodnej strani. Deži rado in tudi nevihte niso prereditke; toča prihruje skoraj gotovo vsako tretje leto. Obrobje visokih planin proti severu in zapadu pouzročuje mnogo viharjev, krči jesen in razteza zimo, ki pogosto

prične uže sred novembra in traja do sred aprila. Na zimo računati se toraj 5 mesencev, na poletje 3, na spomlad in jesen skup 4. Goličav in pustinj ne najdeš v celem okraji, pa tudi ne muž ali močvirjev. Zemlja je po brdih in planinah peščena, deloma tudi ilovnata ali glinasta, lepo prstena in toraj rodovitna pa po Volskinem dolu. Pridelujejo po nižavah največ vsakovrstnega žita tudi koruze, v planinskih legah pa le bolj oves in krompir. Vinogradov je malo, vino iz njih slabo. Gojzdog je precej in lepih, proti severu je največ smerekovja, proti jugu pa bukovja. Ljudi štejem v celem okraji 9715, ki so vseskozi lepe, krepke rasti in jasnega, živahnega duha. Železnice okraj nima nobene; najvažniša za promet je stara tržaška velika cesta in okrajna steza iz Gomilskega nad Brašlovce v Mozirje.

Slovstvo. L. W. Berezinova knjiga: „Hrvatska, Slavonija, Dalmacija i vojaška Krajina“ v ruskem jeziku je tako izvrstno delo, da po zagotovitvi „Obzora“ (glej 132. list lanskega leta) ga mu ne v hrvatskem, pa tudi v nobenem drugem jeziku ni para. Delo res zasluži ime „slave naroda hrvatskega“, kakor knjiga našega Valvazorja o Kranjski „Ehre des Herzogthums Krain“. Jako obširno delo, za katero je slavni Berezin, več časa v trojedni kraljevini bivajoč, s čuda neumornim trudom nabiral gradivo, popisuje navedene jugoslovanske dežele v zemljepisnem, zgodovinskem, statističnem, političnem, literarnem, gospodarskem in trgovskem, v obče kulturnem oziru tako temeljito, da se z enakim delom menda ne Nemci, ne Francozi in drugi narodi ponašati ne morejo. — Delo tolike vrednosti je napotilo našega za slovanstvo neutrudljivo delavnega gosp. dr. Jordana, zdaj urednika „Reforme“, da je podpiran od preblagega jugoslovanskega rodoljuba, sklenil, iz ruščine v nemški jezik prestaviti to velikansko delo, ako vsaj 300 naročnikov na-nj dobi. Nam so došle 3 v poskušnjo izdane pôle, ki nam kažejo, da bi res obžalovati bilo, ako ne bi krasno delo prišlo na svetlo. Zato toplo priporočamo rodoljubom posameznim in znanstvenim zavodom, naj žrtvujejo 5 gld., ki jih bo stala ta knjiga. Gospod dr. Jordan ne zahteva prenumeracije (predplače), ampak le to, da, kdor želi knjigo, mu po poštni listnici (Correspondenz-Karte) naznani subskripcijo na Dunaj (Wien VI. Kaunitzgasse 2). Podpirajmo tudi mi Slovenci prevodnika, da pride velike hvale vredna knjiga na svetlo; vsaj smo v najbližji do-tiki z našimi brati jugoslovanskimi.

Smešničar 4. Nemškutarski učitelji na Kranjskem gorijo za nemščino in priporočajo v svojej „Schulzeitung“ nemško-slovensko godlo. Šaljivi „Brenclj“ jim ponuja v zgled stedečo nemško-slovensko „kaša-brein“. „Der smrkelj und die muha se srečata auf der cesta iz den mesta. „Wohin greš?“ fragt der smrkelj die muha. — „Iz der